

Digitale erfenis is veelal een zoektocht

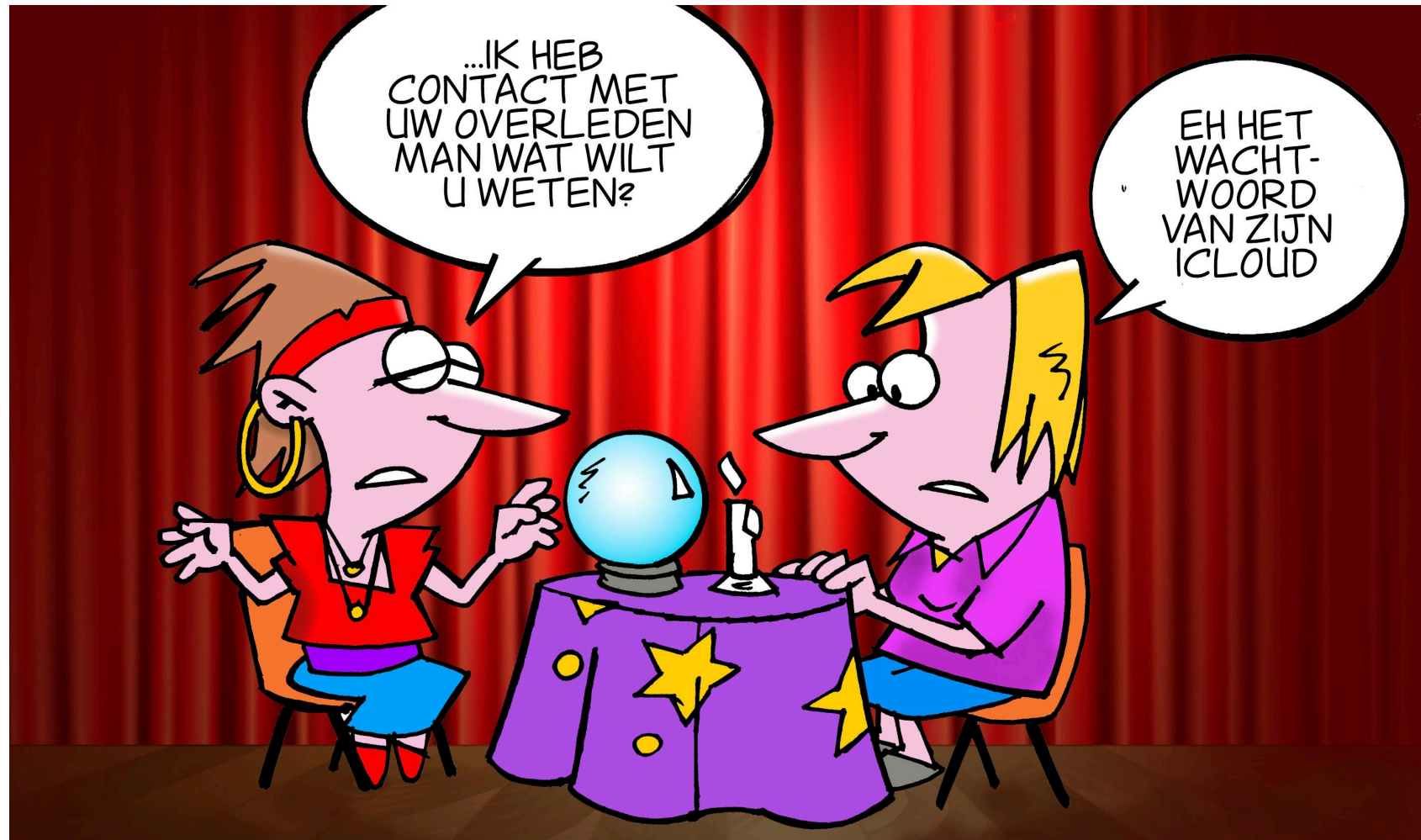
Ed Brouwer

Wees niet te voortvarend met het opzeggen van accounts en abonnementen van overledenen, anders loop je het risico dat je niet meer bij cruciale persoonlijke data komt. De waarschuwing komt van Sander van der Meer, operationeel specialist digitale expertise bij de politie en oprichter van het bedrijf Digitale Nazorg in Haarlem. Zijn werkweken vullen zich al jarenlang voornamelijk met het ontsluiten en veiligstellen van persoonlijke informatie die is opgeslagen op mobiele telefoons, tablets en computers. Mooi en lastig werk.

Omdat er in veel gevallen na een overlijden geen sprake is van een strafbaar feit waarin de politie onderzoek doet, helpt Digitale Nazorg nabestaanden om zaken alsnog inzichtelijk te maken. Het bedrijf krijgt dagelijks verzoeken van wettelijke erfgenamen, die niet bij foto's en andere data kunnen die zijn opgeslagen in met wachtwoorden en vingerafdrukken beveiligde telefoons, computers, USB-sticks en andere - soms defecte - gegevensdragers. Nabestaanden die misschien na een zelfdoding vertwijfeld op zoek zijn naar aanknopingspunten om die daad te begrijpen. In alle gevallen waarschuwt hij nabestaanden er trouwens voor dat er ook informatie tevoorschijn kan komen die zij liever niet willen weten.

Ontsluiten

Van der Meer vertelt dat Digitale Nazorg vrijwel dezelfde technische mogelijkheden als de politie heeft om bij zulke persoonlijke gegevens te komen, vaak zelfs ook bij gewiste en verloren gewaande informatie. Maar (nog) niet in alle gevallen lukt het. Wanneer gegevens ontsluiten technisch niet lukt, raadt Van der Meer aan het over een jaar nog eens te proberen. Techniek schrijdt voort, vandaar. Trouwens, om een idee te krijgen welk spoor

ILLUSTRATIE: MARC DE BOER

je in je telefoon achterlaat, kijk en verbaas je in Google op My Activity. Beveiliging wordt snel beter en steeds meer wordt informatie niet in een apparaat maar alleen nog in de cloud bewaard. Dan moet je zo'n account niet te snel opzeggen, anders kom je er zeker nooit meer bij. Soms is sprake van zogenoemde tweestaps-verificatie en wordt bij een toegangspoging uit veiligheidsoverwegingen een extra sms-code gestuurd. Dan moet voor dat apparaat nog wel een abonnement

lopen, anders komt die code nooit aan. Vandaar Van der Meers advies om zeker een half jaar te wachten met het opzeggen van telefoon- en internetabonnementen maar ook bijvoorbeeld accounts voor Apple, Microsoft, Google of andere opslag in de cloud.

Opzeggen

Er komen ook verzoeken van nabestaanden die dikwijls geen idee hebben van lopende contracten van een overledene die opgezegd moeten worden omdat die informatie

allemaal digitaal én onbereikbaar is opgeslagen en er geen papieren spoor is. Van der Meer zegt dat mensen gemiddeld 25 accounts hebben die na hun dood opgezegd moeten worden. Zijn tip: via de site www.i-finish.nl kunnen nabestaanden gratis al van veel on- en offline bedrijven vinden hoe abonnementen, lidmaatschappen en accounts kunnen worden beëindigd. In de dagelijkse praktijk lopen hij en zijn collega's er tegenaan dat er nog altijd geen (internationale)

database is waarin overledenen worden opgenomen en iedereen daardoor in kennis kan worden gesteld van een overlijden. Gemeenten geven een sterfgeval alleen door aan officiële instanties. Het bedrijfsleven hoort niets en blijft dus onwetend van een overlijden, tenzij nabestaanden weten welke contracten een overledene had lopen. Al die 'voortlevende' accounts vormen ook een risico op identiteitsfraude. In contacten met de overheid en tijdens presentaties pleit Van der

Meer daarom voor innovatieve oplossingen uit de markt en wetgeving ten behoeve van nabestaanden. Naarmate mensen meer alles digitaal regelen en niks aan papierwerk bijhouden, gaat het met zo'n 450 sterfgevallen per dag in Nederland een steeds groter maatschappelijk probleem worden, voorziet Van der Meer.

Hij is trouwens terughoudend bij online 'digitale kluisen' waar je al je gebruikersnamen en wachtwoorden, al dan niet tegen betaling kunt opslaan. „Wie garandeert dat die niet gehackt wordt waardoor al je wachtwoorden in verkeerde handen komen?”

Wachtwoorden

Bij de oplossing om familie of vrienden tijdig je wachtwoorden te geven, zoals onlangs op deze pagina te lezen, snijdt hij nog een sailant aspect aan: welke nabestaande mag toegang krijgen tot de inhoud van accounts? En wanneer? Het is zo belangrijk, omdat het een tijd kan duren voordat bekend is wie de wettelijke erfgenamen zijn. Wie zich voor die tijd toegang verschaft tot telefoons en computers, kan in theorie hem of haar onwelgevallige informatie wissen of veranderen. Ook interessant: aanvaard je door het inloggen, kopiëren en/of verwijderen van gegevens van de overledene niet automatisch de erfenis? En is dat verstandig? Nog een wezenlijk aspect is dat het juridisch gezien een misdrijf (computerrebreuk) is om zonder toestemming in andermans telefoon of laptop te grasduinen of bijvoorbeeld iets met een account te doen - of iemands DigiD te gebruiken. Ook heel belangrijk: accounts zijn juridisch eigenlijk nooit overdraagbaar - denk daarbij aan Facebook, WhatsApp, Instagram, OneDrive of Dropbox. Wezenlijke zaken, waarvoor de politiek en partijen in de markt wat Van der Meer betreft snel met oplossingen moeten komen.